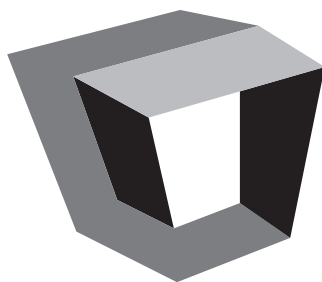

FSD2716

**Nuorten aikuisten avohoidollinen
mielenterveyskuntoutus 2010-2012:
työntekijöiden ryhmähaastattelut**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010-2012: työntekijöiden ryhmähaastattelut [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (7.11.2017).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2716. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Juhila, Kirsi (Tampereen yliopisto) & Günther, Kirsi (Tampereen yliopisto) & Kaartamo, Riina (Tampereen yliopisto) & Kulmala, Anna (Tampereen yliopisto) & Raitakari, Suvi (Tampereen yliopisto) & Saario, Sirpa (Tampereen yliopisto): Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010-2012: työntekijöiden ryhmähaastattelut [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2.0 (2017-11-07). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2716>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	4
A	Haastattelukysymykset	7

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010-2012: työntekijöiden ryhmähaastattelut

Aineiston nimi englanniksi: Community-based Mental Health Rehabilitation of Young Adults 2010-2012: Staff Group Interviews

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (7.11.2017).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Juhila, Kirsi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)
Günther, Kirsi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)
Kaartamo, Riina (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)
Kulmala, Anna (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)
Raitakari, Suvi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)
Saario, Sirpa (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Juhila, Kirsi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)

Aineisto luovutettu arkistoon

7.2.2012

Asiasanat

aikuisuus; arki; arviointi; asiakaslähtöisyys; asuminen; eriarvoisuus; hoitomenetelmät; hoivapalvelut; hoivatyö; hyvinvointi; kuntoutus; mielenterveysongelmat; mielenterveyspalvelut; mielenterveystyö; moniammatillisuus; nuoret; psykiatrinen hoito; psykiatrinen kuntoutus; sairastuminen; tukipalvelut; yhteistyö

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: lääke- ja terveystieteet; yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: sosiaalipalveluiden käyttö ja saatavuus; terveyspalvelut ja terveystieteet; tietyt taudit, sairaudet ja terveydentilat

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010-2012

Sarja sisältää Asiakaslähtöisyys nuorten aikuisten avohoidollisessa mielenterveyskuntoutuksessa - tutkimusprojektissa toteutetun laadullisen tapaustutkimuksen aineistoja. Tutkimuksen kohteena on avohoidollinen kuntoutusjakso vakavaa mielensairautta sairastaville nuorille aikuisille. Jakson kohderyhmänä ovat nuoret aikuiset, joilla sairaushistoria on melko lyhyt ja joiden kohdalla on tarpeen miettiä tarkoituksen mukaista kuntoutusmuotoa.

Kuntoutusjaksolle voidaan tulla esimerkiksi omasta kodista, vanhempien luota, tukiasumisesta, kuntoutuskodista tai sairaalasta. Osallistujien valikoituminen kuntoutusjaksolle tapahtuu yhteistyössä jaksolle hakeutuvan nuoren aikuisen, työntekijöiden sekä lähettävän hoitotahon ja kunnan edustajien kanssa.

Kuntoutusjaksolla on kolme perustehtävää 1) kehittää vakavaa psykoositasoista mielen sairautta sairastavan nuoren aikuisen toimintakyvyn ja hänelle soveltuvien kuntoutusmuotojen arviointia 2) kehittää arviointiin perustuvia kuntoutuskäytäntöjä sekä 3) luoda toimivaa yhteistoimintaa julkisen sektorin ja kolmannen sektorin välille.

Kuntoutusjakson viikko-ohjelma muodostuu ryhmistä, omaohjaajatapaamisista, kunkin asiakkaan suorittamista askareista sekä asiakkaan kuntoutussuunnitelma- ja hoitoneuvotteluista. Tärkeä osa jaksoa on kunkin osallistujan jakson jälkeisen kuntoutuspolun suunnittelu ja kuntoutumisen jatko seuranta. Tämä edellyttää jakson työntekijöiltä (kuusi sosiaali- ja terveysalan ammattilaista) yhteistyösuhteiden luomista kuntien virkamiehiin, sosiaalityöntekijöihin, hoidosta vastaaviin lääkäreihin sekä toisiin kuntoutus- ja asumisyksiköihin. Jakson päätyttyä jokaiselle asiakkaalle on löydettävä seuraava paikka. Kuntoutusjakso ei voi tätä paikkaa yksin nuorelle

aikuiselle järjestää, vaan se on sidoksissa kaikkiin muihin mielenterveyskuntoutuksen toimijoihin. Siten kuntoutusjakso on yhteistyön ja eteenpäin lähettämisen paikka ja palvelujärjestelmän risteysasema.

Tietoarkistoon on arkistoitu tutkimusprojektissa kerätty laadullinen aineisto, joka sisältää erilaiset vuorovaikutusaineistot. Osa on niin sanottuja "luonnollisia" aineistoja eli tutkimuksesta riippumatta tapahtuneita vuorovaikutustilanteita (palaverit), kun taas osa on tutkimusta varten järjestettyjä vuorovaikutustilanteita (haastattelut).

Sisällön kuvaus

Aineisto sisältää vakavaa mielisairautta sairastavien nuorten aikuisten kuntoutusjakson työntekijöiden litteroituja ryhmähaastatteluja.

Työntekijöiden ryhmähaastattelut toteutettiin kahdessa vaiheessa - jokaisen jakson päätyttyä ennen seuraavan jakson alkua, sekä vielä uudestaan, kun jaksosta oli kulunut kolme kuukautta ja asiakkaitten jatkoseuranta oli päättynyt. Ensimmäisen vaiheen ryhmähaastattelut toteutettiin yliopiston ryhmätyöhuoneessa ja seurantahaastattelut pääsääntöisesti kuntoutusjakson toimintapaikassa. Ryhmähaastattelut kestivät tunnista vajaaseen kolmeen tuntiin. Haastattelutilanteessa olivat läsnä kaksi tutkijaryhmän tutkijaa ja 3-6 kuntoutusjakson työntekijää.

Ryhmähaastattelut etenivät aina saman rakenteen mukaan. Haastatteluissa käytiin aluksi läpi yleisiä tunnelmia loppuneesta jaksosta ja keskusteltiin mahdollisista muutoksista, joita tehdään seuraavalle jaksolle (ei seurantahaastatteluissa). Tämän jälkeen käytiin yksitellen läpi kunkin asiakkaan tapauskuvaus eli mistä asiakas oli tullut jaksolle ja mikä oli lähtötilanne; mitä kuntoutusjakson aikana oli tapahtunut ja miten työntekijät arvioivat asiakkaan toimintakykyä ja edistymistä jaksolla. Tapauskuvauksissa tulee esille myös asiakkaan käyttämiä palveluita sekä jakson jälkeen suunnitellut asuin- ja kuntoutusvaihtoehdot. Seurantahaastattelut keskittyvät kunkin asiakkaan kuntoutusjakson jälkeiseen aikaan, jatkosuunnitelmien toteutumiseen ja mahdollisiin muutoksiin elämäntilanteessa.

Taustatietoina haastatteluissa on haastattelu-aika, kurssin numero, haastattelun tyyppi, paikalla olevat henkilöt, haastateltavien lukumäärä ja haastattelun kesto.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Tapahtuma/prosessi/ilmiö

Perusjoukko/otos: Vakavaa mielisairautta sairastavien nuorten aikuisten kuntoutus- ja hoitotyön ammattilaiset.

Aineistonkeruun ajankohta: huhtikuu 2010 – tammikuu 2012

Kerääjät: Juhila, Kirsi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö); Kaartamo, Riina (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö); Raitakari, Suvi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö); Günther, Kirsi (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö); Saario, Sirpa (Tampereen yliopisto).

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)

Aineistonkeruun tekniikka: Kohderyhmäkeskustelu: kasvokkainen keskustelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 2010 – 2012

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Aineiston määrä: 11 litteroitua ryhmähaastattelua txt- ja html-tiedostoina.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Haastatteluista poistettiin arkistoinnin yhteydessä tutkittaviin ja kolmansiin henkilöihin viittaavat suorat tunnisteet, kuten nimet ja tarkat asuinpaikat. Lisäksi poistettiin tai muokattiin sellaisia epäsuoria tunnisteita, joiden perusteella haastateltava tai kolmannet henkilöt ovat yksilöitävissä. Henkilöiden nimet on korvattu pseudonyymeillä yhdenmukaisesti kaikissa tiedostoissa, joten haastattelun 4. Anni on Anni myös haastattelussa 11, ja nimet on yhdistettävissä sarjan muiden aineistojen kanssa. Paikannimet ja kuntoutuspaikat on karkeistettu ja erotettu toisistaan numeroin tai kirjaimin pääosin koko aineistossa pl. kohdat, joissa niiden mainitseminen ei vaaranna henkilöiden tunnisteettomuutta. Paikat ja hoitotahot ovat yhdistettävissä toisiinsa saman haastattelun sisällä, ei kaikkien haastattelujen kesken. Kuntien kohdalla lääni tai maakunta on mainittu vain, jos kyseinen kunta ei ole Pirkanmaalla. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnot on merkitty [[tuplahakasulkein]].

Julkaisut

Juhila, Kirsi & Hall, Christopher & Günther, Kirsi & Raitakari, Suvi & Saario, Sirpa (2015). Accepting and Negotiating Service Users' Choices in Mental Health Transition Meetings. *Social Policy & Administration* 49(5), 612-630.

Juhila, Kirsi & Saario, Sirpa & Günther, Kirsi & Raitakari, Suvi (2014). Reported Client-practitioner Conversations as Assessment in Mental Health Practitioners' Talk. *Text & Talk* 34(1), 69-88.

Raitakari, S & Günther, K & Saario, S (2011) Markkina- vai kumppanuussuhteessa mielenterveyshäiriön tulevaisuus? Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry:n 20-vuotis juhlaulkaisu. Tampere: Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry.

Raitakari, Suvi & Saario, Sirpa & Juhila, Kirsi & Günther, Kirsi (2015). Client Participation in Mental Health: Shifting Positions in Decision-Making. *Nordic Social Work Research* 5(1), 35-49.

Saario, Sirpa & Juhila, Kirsi & Raitakari, Suvi (2015) Boundary Work in Inter-agency and Interprofessional Client Transitions. *Journal of Interprofessional Care*. <http://informahealthcare.com/doi/abs/10.3109/13561820.2015.1040490>

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2716>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Erityisehdot

Aineistoa ei luovuteta kandidaatin tutkielmiin. Aineiston alkuperäinen tutkija päättää käyttöluvan myöntämisestä tutkimussuunnitelman perusteella. Tietoaarkisto välittää lupapyyntösi alkuperäiselle tutkijalle.

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (D) vain luovuttajan luvalla.

Liite A

Haastattelukysymykset

FSD2716 NUORTEN AIKUISTEN AVOHOIDOLLINEN MIELENTERVEYSKUNTOUTUS 2010-2012: TYÖNTEKIJÖIDEN RYHMÄHAASTATTELUT

FSD2716 COMMUNITY-BASED MENTAL HEALTH REHABILITATION OF YOUNG ADULTS 2010-2012: STAFF GROUP INTERVIEWS

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

TYÖNTEKIJÄHAASTATTELURUNKO / [projektin nimi poistettu, XXX]-PROJEKTIN TUTKIMUS

ALOITUS

(vaitiolovelvollisuus ja lupa-asiat)

- Millainen fiilis on toisen kurssin jälkeen?
- Miten ensimmäinen kurssi erosi toisesta?
- Mitä tekisit toisin ajatellen kolmatta kurssia?

MENNYT

1. Miten ja mistä kurssilaiset tulivat XXX:n? Kuka ohjasi kurssilaiset XXXän?
2. Miksi kurssilaiset tulivat (tulosityt)?
3. Mitä tapahtui konkreettisesti, kun kurssilaiset tulivat?
 - a. Kuka otti kurssilaiset vastaan ja miten?
4. Millaiseksi kurssilaiset XXX:n ajattelivat (ennakko-odotukset)? Millaista etukäteistietoa kurssilaiset olivat saaneet?
5. Millaista haittaa kurssilaisille on sairastumisestaan? Miten sairaus vaikuttaa heidän arkeensa ja tuli esillä kurssilla?
6. Millaisia tukiverkostoja kurssilaisilla on?
 - a. Mistä ja keneltä he saavat tukea arkeensa?
 - b. Millaisten hoitopaikkojen / kuntoutuspaikkojen kanssa he ovat olleet tekemisissä aiemmin? Millaisia kokemuksia heillä on niistä?

NYKYISYYS

1. Kurssilaisen paikka XXX:ssä / XXX:n arki
 - a. Mitä kurssipäiviin kuului?
 - b. Minkä tekemisen olet sinulle itsellesi/kurssilaisille tärkeää?
 - c. Mikä oli itsellesi työnkannalta vaikeinta, hankalinta, entä kurssilaisille? Onko kurssiohjelmassa ollut sellaista tekemistä, jota kurssilaiset eivät ymmärtäneet? Johon oli vaikea heitä motivoida?

- d. Kuinka tarkkaan kurssipäivät olivat ohjeistettu? Miten päätitte kurssilla, mitä kulloinkin tehdään? Oliko päiväohjelmassa joustonvaraa?
- e. Millaisia muutostavoitteita / kuntoutumistavoitteita kurssilaisilla oli? Millaisia tavoitteita työntekijänä asetit kurssilaisten kuntoutumisen suhteen?
- f. Miten kurssilaiset ryhmänä toimivat? Miten arvioisit ryhmän merkitystä kuntoutumisessa?

2. Kuntoutujan paikka järjestelmässä

- a. Missä kurssilaiset olisivat nyt, jos eivät olisi olleet kurssilla?
- b. Keiden kanssa olet työntekijänä tehnyt yhteistyötä (toiset työntekijät, kurssilaisen omaiset ja ystävät)? Millaisissa asioissa olette tehneet yhteistyötä?
- c. Mistä yhteistyö kurssilaisten verkostojen kanssa koostuu?
- d. Onko kurssin aikana järjestetty palavereita, joissa on ollut mukana muitakin ammattilaisia kuin XXX:n työntekijöitä? Millaisia kokemuksia nämä ovat olleet? Miten kaikkiennäkemykset on otettu huomioon? Mistä asioista mahdollisesti oltiin eri mieltä?
- e. Mikä yhteistyön tekemisessä on itsellesi tärkeintä ja merkityksellisintä?
- f. Millaiseksi näet asiakkaan roolin/oman roolisi yhteistyössä?
- g. Yhteistyön tekemisen pulmat ja miten muuttaisit yhteistyön tekemisen tapoja?
- h. Millaista yhteistyö on silloin kun se toimii (esimerkkejä)?

TULEVAISUUS

1. Millaisia jatkosuunnitelmia kurssilaisilla on tulevaisuuteen nähden?
2. Miten päädyttiin näihin suunnitelmiin? Ketkä ovat olleet mukana jatkosuunnitelmien teossa? Mitä asioita kukakin toi esille (XXX:n tt, yhteistyötaho, omaiset jne)?
3. Jos kaikki vaihtoehdot olisivat käytettävissä (eikä tarvitsisi miettiä rahaa, paikkojen saatavuutta jne), niin millaisia suunnitelmia olisit tehnyt kurssilaisille?
4. Millaista hoitoa / kuntoutusta kurssilaiset nähdäksesi tarvitsevat jatkossa?

LOPPUPOHDINTAA / -KESKUSTELUA

- Nykyään puhutaan paljon ”asiakaslähtöisyydestä” tai, että pyritään ottamaan asiakasta enemmän mukaan omista asioistaan päättämiseen / suunnitteluun. Mitä ajattelet tästä?
- Mihin suuntaan näkisit, että mielenterveyskuntoutusta tulisi kehittää?

Juhila, Kirsi: Nuorten aikuisten avohoidollinen mielenterveyskuntoutus 2010-2012: työntekijöiden ryhmähaastattelut [elektroninen aineisto]. FSD2716. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja], 2012. iqF2716.pdf

- Miten XXX-kurssi mielestäsi eroaa muista kuntoutuspaikoista / hoitopaikoista?

KIITOS AJASTANNE JA KESKUSTELUSTA!

